

ภาคผนวก ก

ขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

สูตรคำนวณขนาดตัวอย่าง อย่างน้อยที่สุดในการศึกษา โดยใช้สูตรของ พอร์รี
ศรีอัญญาพร และคณะ (24) ดังนี้

$$n = \frac{n_0}{1 + n_0/N}$$

เมื่อ n = ขนาดตัวอย่างที่เหมาะสม

N = ประชากรที่ศึกษา = 2,296

$$n_0 = [Z/D]^2 \left(1 - \left(\right) \right)$$

เมื่อ Z = ค่าคะแนนปกติมาตรฐาน (Standardized normal score)
ที่ระดับความเชื่อมั่น 99% = 2.57

d = ค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มกำหนดให้ = ± 0.1

$\left(\right)$ = อัตราป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วง ปี 2531 = 0.034 และจาก

การศึกษาอัตราป่วยด้วย โรคอุจจาระร่วงของจังหวัดลำปาง

พบว่า ผู้ป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วงจริงในระดับหมู่บ้านมากกว่า

ที่ได้รับรายงานจากสถานบริการ 10 เท่า = (0.034×10)

= 0.34

$$\text{แทนค่า } n_0 = \left[\frac{2.57}{0.1} \right]^2 (0.34)(0.66)$$

$$= 148.21$$

$$\text{แทนค่า } n = \frac{148.21}{\left[1 + \left(\frac{148.21}{2,296} \right) \right]}$$

$$= 139.22$$

$$\sim 140 \text{ คน}$$

แต่เนื่องจากพื้นที่อำเภอเสริมงาม มีอาณาเขตกว้างขวาง ประกอบด้วยหมู่บ้าน 31 หมู่บ้าน ในพื้นที่ 631 ตารางกิโลเมตร ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นกลุ่ม (Cluster Sampling) จึงจำเป็นต้องเพิ่มจำนวนตัวอย่างเป็น 2 เท่า คือ จำนวนเท่ากับ 280 คน เพื่อให้ได้ค่าประมาณมีความคลาดเคลื่อนตามที่กำหนดไว้ ดังนั้นขนาดตัวอย่าง อย่างน้อยที่สุดที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แม่และเด็ก อายุ 0-4 ปี จำนวน 280 คน ดังรายละเอียดดังนี้

ตาราง 39 แสดงจำนวนตัวอย่างตามตำบลและหมู่บ้าน ในเขตอำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ตำบล	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนแม่และเด็กอายุ 0-4 ปี	จำนวนตัวอย่าง
ทุ่งงาม	3	บ้านทุ่งงาม	131	80
เสริมซ้าย	6	บ้านนาเดา	86	52
เสริมกลาง	5	บ้านศรีลังกา	150	91
เสริมขวา	3	บ้านปางป่าป้อ	95	57
	รวม		462	280

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์

เลขที่.....

การค้นคว้าอิสระ

เรื่อง ปัจจัยที่ความสัมพันธ์ต่อการเกิดโรคอุจจาระร่วงและการรักษาในเด็กอายุ 0 - 4 ปี
อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง : ปัจจัยด้านสุขภาพที่ความสัมพันธ์ต่อการเกิดโรคอุจจาระร่วง

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....นามสกุล.....

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

เด็กที่ถูกเลือกเป็นตัวอย่างชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อผู้สัมภาษณ์.....นามสกุล.....

สัมภาษณ์วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ผลการสัมภาษณ์

() ครบถ้วน

() ไม่ครบถ้วน

() รอนัด

ชื่อผู้ตรวจสอบ.....นามสกุล.....

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย (✓) หรือเติมคำลงในช่องว่างในข้อที่เห็นว่าถูกต้องที่สุด

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ผู้ให้สัมภาษณ์อายุ ปี
2. ท่านเกี่ยวข้องกับเด็กอายุ 0 - 4 ปี อย่างไร ?
 - () 1. บิดา
 - () 2. มารดา
 - () 3. ปู่ ย่า ตา ยาย
 - () 4. อื่น ๆ ระบุ.....
3. สถานภาพสมรส
 - () 1. คู่
 - () 2. หม้าย
 - () 3. หย่า
 - () 4. แยก
4. ท่านประกอบอาชีพหลักอะไร ?
 - () 1. เกษตรกรรม
 - () 2. รับจ้าง
 - () 3. รับราชการ
 - () 4. อื่น ๆ ระบุ.....
5. ท่านจบการศึกษาสูงสุดชั้น.....
 - () 1. ไม่ได้เรียน
 - () 2. ประถมศึกษา
 - () 3. มัธยมศึกษา
 - () 4. อุดมศึกษา

ลิขสิทธิ์ © by Chiang Mai University

All rights reserved

6. รายได้ของครอบครัวของท่านในแต่ละเดือนโดยเฉลี่ยเป็นอย่างไร ?

- () 1. พอใช้
 () 2. เหลือเก็บ
 () 3. กู้หนี้ยืมสิน

7. ในบ้านหลังนี้มีสมาชิกอาศัยอยู่ประจำ จำนวน คน

8. จำนวนเด็กอายุ 0 - 4 ปี ในครอบครัวของท่านมีจำนวน คน

9. ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมาในครอบครัวของท่านมีเด็กอายุ 0 - 4 ปี ป่วยเป็นโรค
 อุจจาระร่วงหรือไม่ ? (อุจจาระร่วงคือการถ่ายอุจจาระเหลวหรือเป็นน้ำมากกว่า
 3 ครั้ง ต่อวัน หรือถ่ายเป็นมูกเลือดเพียงครั้งเดียว)

ส่วนที่ 2 การปฏิบัติด้านการสุขาภิบาล (ในรอบ 3 เดือนที่ผ่านมา)

1. ครอบครัวของท่าน ใช้น้ำดื่มจากแหล่งใด ?

- () 1. น้ำฝน
 () 2. น้ำบ่อที่ถูกหลักสุขาภิบาล
 () 3. บ่อน้ำตื้น
 () 4. อื่น ๆ ระบุ.....

2. จากข้อ 1 ท่านมีการปรับปรุงคุณภาพน้ำดื่มของบ่อน้ำตื้นอย่างไร ?

- () 1. ต้ม
 () 2. กรอง (เครื่องกรองที่ถูกหลักสุขาภิบาล)
 () 3. ไม่มีการปรับปรุง

3. ครอบครัวของท่านมีส้วมราดน้ำหรือไม่ ?

- () 1. มี ระบุประเภท

() 2. ไม่มี

4. เวลาอยู่กับบ้าน ท่านและสมาชิกในครอบครัวของท่านใช้ส้วมอย่างไร ?
- () 1. ใช้ทุกคน
- () 2. ใช้บางคน
- () 3. ไม่ใช่เลย
5. หลังจากถ่ายอุจจาระแล้ว ท่านล้างมือหรือไม่ ?
- () 1. ล้าง ระบุประเภท.....
- () 2. ไม่ล้าง
6. ส่วนใหญ่ของอุจจาระของเด็กอายุ 0 - 4 ปี ท่านกำจัดอย่างไร ?
- () 1. ถ่ายหรือเทลงในส้วม
- () 2. ถ่ายลงในกระโถนแล้วเททิ้งบนพื้นดิน
- () 3. ถ่ายลงดินแล้วปล่อยทิ้งไว้
- () 4. อื่น ๆ ระบุ.....
7. ครอบครัวของท่าน มีการกำจัดขยะมูลฝอยวิธีใด ?
- () 1. เผา ผึ่งหรือใช้บริการรถขนขยะ
- () 2. กองทิ้งไว้รอบบริเวณบ้าน
- () 3. ทิ้งบริเวณลำห้วย แม่น้ำหรือป่าเขา
8. ครอบครัวของท่านเลี้ยงสัตว์อย่างไร ?
- () 1. ไม่มีสัตว์เลี้ยง
- () 2. ไม่ได้เลี้ยงสัตว์ไว้ได้ถุนบ้าน
- () 3. เลี้ยงสัตว์ไว้ได้ถุนบ้าน
9. บริเวณบ้านของท่าน มีน้ำโสโครกขังหรือไม่ ?
- () 1. มี
- () 2. ไม่มี

10. ส่วนใหญ่ก่อนให้ลูกดูนม ท่านทำความสะอาดเต้านมหรือไม่ ?
- () 1. ทำ
- () 2. ไม่ทำ
11. จากข้อ 10 วิธีการทำความสะอาดเต้านมท่านทำอย่างไร ?
- () 1. ใช้สำลีชุบน้ำเช็ด
- () 2. ใช้ผ้าแห้งเช็ด
- () 3. อื่น ๆ ระบุ
12. ส่วนใหญ่ ท่านทำความสะอาดขวดนม ขวดน้ำหรือภาชนะใส่น้ำดื่มของเด็กอย่างไร ?
- () 1. ล้างให้สะอาด แล้วต้มให้เดือดหรือึ่ง
- () 2. ล้างให้สะอาด แล้วลวกด้วยน้ำร้อน
- () 3. ล้างด้วยผงซักฟอกและน้ำธรรมดา
13. ท่านล้างมือก่อนเตรียมอาหารหรือไม่ ?
- () 1. ล้าง
- () 2. ไม่ล้าง
14. อาหารที่ท่านเตรียมให้เด็ก ถ้าหากกินไม่หมดหรือค้างคืน เมื่อจะนำมาให้เด็ก
รับประทานทุกครั้งท่านนำมาอุ่นจนเดือดหรือไม่ ?
- () 1. ทำ
- () 2. ไม่ทำ
15. ท่านเคยให้เด็กรับประทานอาหารสุก ๆ ดิบ ๆ หรือไม่ ?
- () 1. ไม่เคย
- () 2. เคย
16. อาหารประเภทผักท่านล้างก่อนให้เด็กรับประทานหรือไม่ ?
- () 1. ล้าง
- () 2. ไม่ล้าง

17. อาหารประเภทผลไม้ ท่านล้างก่อนให้เด็กรับประทานหรือไม่ ?
- () 1. ล้าง
- () 2. ไม่ล้าง
18. ก่อนที่จะให้เด็กรับประทานอาหาร ท่านให้เด็กล้างมือก่อนรับประทานอาหารหรือไม่ ?
- () 1. ล้าง
- () 2. ไม่ล้าง
19. ส่วนใหญ่ท่านมือนอาหารแก่เด็กอย่างไร ?
- () 1. ป้อนด้วยช้อน
- () 2. ป้อนด้วยมือ และช้อน
- () 3. ป้อนด้วยมือ
20. จากข้อ 19 ท่านล้างมือก่อนมือนอาหาร ให้เด็กหรือไม่ ?
- () 1. ล้าง
- () 2. ไม่ล้าง
21. อาหารที่ปรุงเสร็จแล้ว ท่านเก็บอย่างไร ?
- () 1. ในตู้กับข้าว
- () 2. ฝาปิด
- () 3. ถ้วยชามปิด
- () 4. อื่น ๆ ระบุ
22. ท่านทำความสะอาดภาชนะของเด็กหลังรับประทานอาหารทันทีหรือไม่ ?
- () 1. ทำ ระบุวิธี
- () 2. ไม่ทำ

ส่วนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการสุขาภิบาล

1. น้ำที่สะอาด จะ ไม่มีสี กลิ่น รส และ เชื้อโรคปะปนอยู่ () ใช่ () ไม่ใช่
2. น้ำฝนปลอดภัยจากเชื้อโรคมกกว่าน้ำในบ่อน้ำตื้น (บ่อขุด) () ใช่ () ไม่ใช่
3. การต้มน้ำเดือดนาน 15 นาที สามารถฆ่าเชื้อโรคได้ () ใช่ () ไม่ใช่
4. น้ำดื่ม หรือน้ำใช้ขงนมให้เด็ก ควรใช้น้ำที่ต้มสุกแล้ว () ใช่ () ไม่ใช่
5. น้ำที่ไม่สะอาด ถ้านำมาทำน้ำมด จะสะอาดและใช้ดื่มได้ () ใช่ () ไม่ใช่
6. การถ่ายอุจจาระลงในส้วมราดน้ำ ช่วยป้องกันโรค
อุจจาระร่วงได้ () ใช่ () ไม่ใช่
7. อุจจาระของเด็กอายุ 0 - 4 ปี ไม่มีเชื้อโรค
ถ่ายหรือเททิ้งที่ไหนก็ได้ () ใช่ () ไม่ใช่
8. อุจจาระที่ถ่ายตามพื้นดิน อาจเป็นสาเหตุทำให้เกิด
โรคอุจจาระร่วงได้ () ใช่ () ไม่ใช่
9. ส้วมที่อยู่ใกล้บ่อน้ำ ไม่เกิน 10 เมตร เชื้อโรค
ไม่สามารถแพร่ไปสู่อบ่อน้ำได้เพราะมีดินกั้นอยู่ () ใช่ () ไม่ใช่
10. แมลงวันนำเชื้อจากอุจจาระ ไปสู่อาหารของคนได้ () ใช่ () ไม่ใช่
11. ขยะมูลฝอย เป็นแหล่งเพาะพันธุ์แมลงวัน
แมลงสาบและหนู () ใช่ () ไม่ใช่
12. ภาชนะรองรับขยะจากครัวเรือน ต้องมีฝาปิดและ ไม้รั้ว () ใช่ () ไม่ใช่
13. การเลี้ยงสัตว์ไว้ได้ถุ่บ้าน ไม่กระทบกระเทือน
ต่อสุขภาพของผู้อาศัยในบ้านนั้น () ใช่ () ไม่ใช่
14. น้ำใช้จากห้องครัว ควรปล่อยทิ้งไว้ เพื่อให้เบ็ด
ไก่อมาค้ำยเชื้อหาเศษอาหาร () ใช่ () ไม่ใช่
15. การเก็บอาหารไว้ในตู้กับข้าวป้องกันแมลงและสัตว์ได้
เป็นการป้องกันโรคอุจจาระร่วงวิธีหนึ่ง () ใช่ () ไม่ใช่

16. การทำความสะอาดขวดนม นอกจากจะใช้น้ำประปาขัดถู
คราบนมออกแล้วควรต้มให้เดือดด้วย ใช่ ไม่ใช่
17. ภาชนะใส่อาหารและน้ำดื่มสำหรับเด็ก ถ้าไม่สะอาด
อาจทำให้เด็กป่วยเป็นโรคอุจจาระร่วงได้ ใช่ ไม่ใช่
18. ถ้ามือมีบาดแผล สามารถเตรียมหรือปรุงอาหารให้เด็กได้ ใช่ ไม่ใช่
19. ก่อนเตรียมหรือปรุงอาหาร ไม่จำเป็นต้องล้างมือ
ให้สะอาดทุกครั้ง ใช่ ไม่ใช่

ภาคผนวก ค

สถิติที่ใช้ในการศึกษา

1. ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean, \bar{X}) ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{n}$$

เมื่อ \bar{X} = ค่าเฉลี่ยมัธยฐานเลขคณิต

$\sum x_i$ = ผลรวมของคะแนน

n = จำนวนตัวอย่าง

2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D., σ)

$$\text{S.D.} = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{X})^2}{n}}$$

3. การวิเคราะห์ไค - สแควร์ (Chi-square, X^2) ใช้สูตร

$$X^2 = \frac{\sum (O - E)^2}{E}$$

เมื่อ O = ค่าสังเกต (Observed Frequency)

E = ค่าคาดหวัง (Expected Frequency)

ลิขสิทธิ์ © โดย Chiang Mai University
All rights reserved

ประวัติผู้เขียน

- ชื่อ นายเสกสรร วิทยา
- วัน เดือน ปี เกิด 12 ตุลาคม 2498
- ประวัติการศึกษา สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น สายสามัญ โดยการสมัครสอบ จังหวัด
ลำปาง เมื่อปีการศึกษา 2516
สำเร็จการศึกษาวิชาพนักงานอนามัยจัตวา จากศูนย์ฝึกและอบรมอนามัย
ภาคเหนือ จังหวัดพิษณุโลก เมื่อปีการศึกษา 2519
สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี สาธารณสุขศาสตรบัณฑิต วิชาเอกบริหารงาน
สาธารณสุข จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เมื่อปีการศึกษา 2530
- ประสบการณ์ในการทำงาน
- ปี พ.ศ. 2519-2522 พนักงานอนามัย ระดับ 1 ประจำสถานีอนามัย
ตำบลเสริมขวา อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง
- ปี พ.ศ. 2522-2529 ผู้ช่วยสาธารณสุขอำเภอ ระดับ 2-3 ประจำสำนักงาน
สาธารณสุขอำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง
- ปี พ.ศ. 2529-2531 สาธารณสุขอำเภอ ระดับ 3-4 ประจำสำนักงาน
สาธารณสุขกิ่งอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง
- ปี พ.ศ. 2531-ปัจจุบัน สาธารณสุขอำเภอ ระดับ 5 ประจำสำนักงาน
สาธารณสุขอำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง
- ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน สาธารณสุขอำเภอ ระดับ 5 ประจำสำนักงานสาธารณสุข
อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง